A°. 1838. No. 5.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 9 Januarij.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De voorname handelingen der Tweede Kamer, gedurende deze zitting, bestonden in het aannemen der begrootingswetten, der wet op de ligting van de nationale militie, en die tot beteugeling van onrust en kwaadwilligheid.

Belangrijk vooral dienaangaande zijn de wijze *hoe*, en de redenen *waarom*.

Wat betreft de begrooting van uitgaven, door 29 tegen 21 stemmen aangenomen, is het zeer opmerkelijk dat dezelve zoo grooten tegenstand ontmoette; daar zij ten vorigen jare met eene meerderheid van 45 stemmen tegen 7 aangenomen werd. Waaraan dit groot verschil te wijten? Hoofdzakelijk [illegible] het onbevredigende hetwelk vele leden in de geheime mededeeling omtrent onze diplomatie zullen hebben gevonden. Want de meeste der andere bezwaren, welke tegen de begrooting geopperd werden, waren het reeds in vorige jaren, zonder dat men daarom zijne stem tegen het ontwerp uitbragt. Wij bevroeden en eerbiedigen de reden, die onze vertegenwoordigers bewogen heeft om geen woord aangaande de geheime mededeeling te zeggen. — Zekerlijk, hun eed van geheimhouding verhinderde hen niet, te verklaren, dat die mededeeling hun onbevredigend voorgekomen was, en zij deswege stemmen zouden tegen eene begrooting, die strekte om het *status quo* te verlengen. De Edel Mogende Heeren hebben dit niet willen zeggen. Hun stilzwijgen daaromtrent was den nadenkenden genoeg; want hadden zij de mededeeling voldingend gevonden, zoo hadden zij zulks gezegd. Maar niemand hunner zeide zulks; men noemde andere bezwaren, die, vermits zij reeds herhaaldelijk waren geopperd, reden genoeg gaven om het budget te weigeren (iets, hetwelk velen, wij begrijpen niet waarom, als iets geduchts schijnen te beschouwen), en [illegible] tegen. Het was een [illegible] herhaaldelijk had men bedenkingen, bezwaren geopperd; de regering koesterde daaromtrent een ander gevoelen; de vertegenwoordigers werden niet van het hunne teruggebragt, doch wilden echter het strenge middel, verwerping, nog niet te baat nemen; het volgende jaar, en weder het volgende, herhaalden zij grootendeels dezelfde bedenkingen en bezwaren; maar zoo kon het toch niet *altijd* gaan; de natie, die aan hare vertegenwoordigers eene [illegible] had opgedragen, mogt het eindelijk wel eens meer dan vreemd gaan vinden, dat wetsontwerpen, waartegen zoo vele bedenkingen en bezwaren bestonden, toch altijd aangenomen werden. Eindelijk moesten de Edel Mogende Heeren inzien *of* dat de regering gelijk had, en zij dan hunne aanmerkingen niet meer behoefden te hersommen, *of* dat de regering door hunne wenschen en gerekt geduld niet over te halen was, maar het op eene weigering *wilde* laten aankomen. Eigenlijk is de regering veel logischer geweest dan de Kamer; zij had hare overtuiging, zij had hare gevoelens (wij gelooven gaarne, opregtelijk) en handhaafde die; maar de kamer had andere gevoelens, en handhaafde ze niet. Welligt zal dus ook het publiek menigwerf in verzoeking geraakt zijn van te gelooven, dat de Edel Mogende Heeren meer om teekenen van leven, blijken van werkzaamheid, te geven, eenige aanmerkingen maakten, dan wel omdat zij *wezenlijk* bezwaren hadden.

Dit jaar evenwel is de kamer merkelijk van handelwijze veranderd; en hetgeen wij tijdens de laatste verkiezingen aanmerkten, dat de kamer hoewel op één lid na, uit dezelfde personen bestaande, niet meer dezelfde was — heeft zich ten volle bevestigd. De kamer is zeer veranderd; niet minder dan haar president, de edele heer VAN SYTZAMA, die ten vorigen jare tegen [illegible] gestemd hebbende, die [illegible] tot andere gedachten [illegible] toegestemd heeft. Jammer dat de edele heer, de redenen, die hem nu *voor* deden stemmen, niet mededeelde.

Maar wij noemden zoo even één lid, het eenige nieuwe lid der vergadering, en willen die gelegenheid niet laten voorbijgaan zonder de staten van Holland te bedanken voor den edelen heer ROËLL, die, naauwelijks uit eene ernstige ongesteldheid verrezen, naar de kamer snelde, om zijne meening *tegen* te schragen door eene verwerpende stem. Wij hopen dat Holland, hetwelk, uithoofde van het overlijden van den Heer HOYNCK, eenen nieuwen vertegenwoordiger te benoemen heeft, meer mannen gelijk de heer ROËLL zal weten te vinden. Had die provincie niet onlangs eene zoo goede keus gedaan — wij zouden het misschien wagen, iemand te noemen. Dan de edele handelwijze der Gottingsche hoogleeraren moet het den Hollandschen staten onmogelijk gemaakt hebben, te vergeten, dat ook Hollands hoogeschool groote staatkundigen bezit, en eenen uitmuntenden vertegenwoordiger zou kunnen leveren. (*Het slot hierna*).

RUSLAND.

Odessa, 15 *December*. In de laatste dagen hebben er zich wel is waar nog eenige pestgevallen vertoond, doch altijd slechts in huizen, die sinds lang verdacht en deswege afgesloten waren, of onder zoodanige personen, die onvoorzigtiglijk zich aan besmetting hadden blootgesteld. Overigens is zelfs in de voorstad Moldowanka de gezondheidstoestand zoo [illegible], dat men gisteren het militaire cordon, hetwelk de stad van deze voorstad scheidde, opgeheven heeft.

DUITSCHLAND.

Hanover, 28 *December*. Wat onze krisis der staatsregeling van 1833 betreft, zoo verkeeren wij nog steeds in de hoop, dat deze vraag eindelijk op eene bevredigende wijze voor Hanover en de vrienden der staatsregeling zal worden opgelost; ofschoon dan ook waardige mannen, die zekerlijk opregte vrienden van koning en vaderland zijn, ontslagen en zelfs verbannen werden. Wij zullen eene nieuwe grondwet bekomen, en in onze dagen kan men niet verwachten, dat men ons eene schijn-grondwet zou geven, noch dat de standen van 1819 eene zoodanige aannemen zouden.

Göttingen, 27 *December*. Men beweert hier, dat de heer *Leo* in plaats van professor *Dahlmann*, en professor *Rödiger* in plaats van professor *Ewald* beroepen zou worden.

Uit het Ertzgebergte, 28 *December*. De inschrijvingen voor de Göttingsche professoren zijn hier algemeen, en leveren aanzienlijke sommen; er zijn er te Chemnitz, Annaberg, Mittwerda, Waldenburg, Glauchau, Limbach, enz. gedaan.

Göttingen, 29 *December*. De magistraat van [illegible] hebben bij hunnen huldigingseed [illegible] De magistraat van Göttingen, welke [illegible] onder het ministerie, niet, gelijk andere, onder de landdrosty staat, — was tot gisteren toe nog geen huldigingseed afgenomen.

Hanover, 29 *December*. Nog is het tijdstip niet bepaald, waarop de bijeenroeping der standen, volgens de door *George IV* in 1819 gegevene constitutie, plaats hebben zal. De afkondiging van het [illegible] koninklijk besluit hangt af van de voleinding der voorbereidende werkzaamheden in het kabinetsministerie. Aan de standen zullen namelijk voorstellen tot verandering van menige bepaling der gezegde constitutie gedaan worden.

PRUISSEN.

Stettin, 30. *December*. De vorst heeft sedert den 28sten zoo zeer toegenomen, dat de Oder, met uitzondering van eenige onbeduidende plaatsen, waar een sterke stroom het bevriezen pleegt op te houden, overal met ijs overdekt en de water-communicatie als gesloten te beschouwen is.

Koningsberg, 26 *December*. De philosophische faculteit dezer hoogeschool heeft *ex communi consensu* aan professor *Albrecht honoris et testandae observantiae sincerae causa* de doctorale waardigheid aangeboden; hetzelfde is door de medische faculteit aan professor *Wilhelm Weber* gedaan.

ENGELAND.

Londen, 4 *December*. Uit Europa zijn nog weder nieuwe regementen naar Kanada gekommandeerd, in diervoege, dat de troepen aldaar zullen gebragt worden op de effectieve sterkte van 10,000 man. Ook zegt men, dat de Engelsche armee, in geval van nood, met 20,000 man zal worden versterkt, zoo als ook, dat het effectief der zeemagt zal vermeerderd worden.

— Heden namiddag werd in den *Crown and ancher tavern* in het *Strand* eene publieke vergadering gehouden, om te protesteren tegen de handelingen van dit land jegens Kanada, en om het oorlogen tegen de Kanadiers te wraken, hetwelk gezegd werd aan Engeland noch eer noch voordeel, maar integendeel oneer en verliezen te kunnen aanbrengen. De heer *Hume*, het parlementslid voor Kilkenny, werd gekozen om die vergadering te presideren. De ruime zaal, in welke de bijeenkomst gehouden werd, was door de menigte geheel volgepropt, en vele tegen de inzigten der vergadering gezinde personen waren tegenwoordig, zoodat er van tijd tot tijd veel rumoer en verwarring ontstond. Allengs echter stilden zich het rumoer en de verwarring, en de voorstellen werden met eene aanzienlijke meerderheid aangenomen. Er werden ook petitiën aan het gouvernement tegen het beoorlogen der Kanadiers goedgestemd en op staanden voet onderteekend.

FRANKRIJK.

Parijs, 3 *Januarij*. In de zitting van de kamer der pairs van heden, welke onder anderen door den hertog *van Orleans* werd bijgewoond, werd door den rapporteur, den heer *Portalis*, het ontwerp-adres van antwoord op de koninklijke aanspraak gelezen en de discussie over hetzelve onmiddellijk daarna geopend. De eerst ingeschreven redenaar was de heer *de Dreux Brezé*. Dezelve las een lang discours, waarin hij de buiten- en binnenlandsche staatkunde van Frankrijk doorliep. Aan het einde van zijn discours vroeg de heer *de Dreux Brezé* den president van den raad, den heer *Molé*, af, welke, met betrekking tot de buitenlandsche staatkunde, de tegenwoordige bondgenooten van Frankrijk waren; wat er nog van het verbond met Engeland was, en in welke betrekking men tot de andere Europesche mogendheden stond; welke pogingen men had aangewend, om Engeland te beletten van zich in versterkte punten nabij de Fransche grenzen te vestigen; of het lot van de bezittingen in Afrika in de tegenwoordige zitting bepaald zou vastgesteld worden, en of Konstantine door Frankrijk zou gehouden worden?

De president van den raad, de heer *Molé*, nam dadelijk het woord op om den vorigen spreker te beantwoorden. Hij deed opmerken, dat deze het gouvernement eene stelselmatige oppositie aandeed. Wat het stilzwijgen betrof in een naburig land, ter gelegenheid van de aanspraak der kroon, omtrent de vriendschap met Frankrijk, het lag niet in de reden, om telken jare zich op een verbond te beroemen, dat sedert lang bestond en waarvan de werking dagelijks ondervonden werd. Nooit waren de betrekkingen met Engeland vertrouwelijker dan thans geweest; hetzelfde gold ten aanzien van Spanje en Portugal. Wat aangaat de bezetting van Pasage, de Engelschen hadden zich van die haven slechts meester gemaakt om eene veilige legplaats voor hunne schepen te hebben; en wat de citadel betrof, waarvan men gesproken had, deze zou slechts in een aarden werk bestaan, dat strekken moest om het vreemden-legioen te beschermen. De vorige redenaar, dus vervolgde de heer *Molé*, heeft over het rijk van Algiers gesproken, ik vrees, dat hetgeen hij daarvan zeide, door hem uit de dagbladen werd getrokken; hij heeft van de weifelingen in het kabinet gewaagd; ik moet antwoorden, dat hetzelve geen oogenblik op dat punt geaarzeld heeft; de expeditie van Konstantine werd uitgerust, zonder dat men zich door de kansen van minnelijke schikking een oogenblik daarvan heeft laten terug houden. Onze zeemagt, eindelijk, zoo wel als onze invloed in Afrika, hebben ten aanzien van Tunis de houding, die paste, doen aannemen en eene volkome voldoening voor de beleediging, den consul aangedaan, doen verwerven.

»Ik ga, »ging de heer *Molé* voort," »ik ga tot de beantwoording over eener zijdelingsche aantijging, die ik niet met stilzwijgen mag voorbijgaan; zinspelende op het gedeelte van de koninklijke aanspraak, waar de koning van familie-verbindtenissen gewaagde, heeft de vorige redenaar zich bedroefd. . . . ." Hier viel de heer *de Dreux Brezé* den heer *Molé* in de rede, om te zeggen, dat hij zich als goed katholiek bedroefd had. Te gelijkertijd vroeg ook de hertog *van Orleans* het woord, hetgeen eene zeer levendige nieuwsgierigheid onder de pairs verwekte. »Ik voel mij gelukkig, zeide de prins, deze gelegenheid te baat te kunnen nemen, om de zaak onder haar waar oogpunt te doen beschouwen. Het charter de vrijheid van de eerediensten hebbende verleend, zou ik niet kunnen begrijpen, dat de koninklijke familie van die weldaad, aan alle Franschen geschonken, moest uitgesloten zijn; wat mij aangaat, ook ik ben goed katholiek, te zeer aan de godsdienst mijner voorouders gehecht, om de verbindtenis niet aan te gaan, van alle mijne kinderen in die godsdienst op te voeden. Ik ben bereid om dien waarborg te geven." Des prinsen woorden werden met toejuiching beantwoord.

Parijs, 5 *Januarij*. De discussie ter zake van het antwoord-adres, in de zitting van de kamer der pairs van gisteren, heeft geheel over de buitenlandsche zaken geloopen. Reeds gisteren had deze discussie tot verscheiden merkwaardige redevoeringen aanleiding gegeven, onder welke vooral verdient genoemd te worden, die van den heer *Bignon*, de standvastige vriend der Poolsche zaak. De heer *d'Harcourt* heeft hetzelve ondersteund door het voorstellen van een aditioneel artikel tot de vierde paragraaf, welk artikel echter door de kamer is afgestemd geworden. Zij heeft vervolgens de vijfde paragraaf, betreffende de Spaansche zaak, aangenomen; terwijl voorts het opstel der commissie eene sterke meerderheid voor zich behoudt.

In de zitting van dien dag heeft ook de heer *Montalembert* eenige opheldering nopens het Grünenwald gevraagd. Zie hier welke inlichtingen de president van den raad der ministers heeft gegeven.

De heer *Molé*. Ik ga thans over tot de behandeling van de Grünenwalder zaak, waarvan de geachte spreker eenige woorden heeft gezegd en waarmede het publiek zich dezer dagen sterk heeft bezig gehouden. Dit bosch is gelegen in eenen strategischen rayon van de vesting Luxemburg. Het beheer daarvan is bij de conventie van Mei 1835 aan Belgie overgelaten. Eenmaal had Belgie het voornemen om het bosch te doen hakken. Daar de eigendom van dat bosch in verband stond met de kwestien, welke de provisionele conventie voornemens was onbeslist te laten, zeide men aan Belgie, dat het geen regt had om den houthak te doen.

Thans heeft de koning der Nederlanden ten zijnen voordeele dezelfde poging gedaan. Hij heeft dat bosch willen doen vellen en zich tot de bondsvergadering gewend, omdat hij beweert hetzelve als koning-groothertog te bezitten, dat is te zeggen, als lid der Bondsvergadering. Ten deze opzigte zijn door Frankrijk en Engeland vertoogen ingeleverd. Het was blijkbaar dat de kwestie van eigendom niet was beslist, en dat het provisioneele beheer over het Grünenwald aan Belgie was gelaten.

Dit is later erkend en heeft de oplossing der kwestie te weeg gebragt; doch ik erken niet, met den spreker, dat deze oplossing is gegeven ten gevalle van oorlogzuchtige demonstratiën onzerzijds. Niettemin, mijne heeren! zullen wij ons steeds gereed houden voor elke gebeurtenis; de waardigheid en de eer van Frankrijk is er mede gemoeid. Maar de spreker heeft, en ik verblijde mij hier zijne meening te kunnen wederleggen, aan eene mogendheid eenen tegenovergestelden invloed toegekend, welke zij niet heeft gehad. Ik bedoel Pruissen, welks wijze en verlichte politiek nimmer heeft opgehouden tot de handhaving van den vrede mede te werken.

NEDERLANDEN.

's Gravenhage, 4 *Januarij*. Uit het verslag van de subcommissie der maatschappij van weldadigheid, in het afgeloopen jaar belast geweest om in persoon den toestand en den staat der kolonien na te gaan, ontleent men de volgende bijzonderheden en opmerkingen. Na een naauwkeurig onderzoek, kwamen de spijzen aan deze commissie zeer doelmatig voor, zoodat zij de klagten, welke weleens zijn gerezen over de voeding der bedelaars, voor ongegrond beschouwde; terwijl zij tevens aanmerkte, dat de bedelaars, even als de overige bewoners der gestichten, zich in de gelegenheid gesteld zien, om uit eigene verdiensten, consumtive middelen en andere gerijfelijkheden tegen min kostbare prijzen, in daartoe zeer doelmatig ingerigte winkels, en tegen eene in de koloniën gangbare papieren of blikken munt aan te schaffen, met welke een derde van het na aftrek voor voeding verdiende loon wekelijks aan hen wordt voldaan. Alleen in de Ommerschans berekent men, dat voor *f* 400 à *f* 500 's weeks aan derzelver bewoners wordt verkocht, zoodat zulks over al de koloniën en gestichten eene vrij aanzienlijke som moet bedragen. De pogingen van ontslagen bedelaars, om, nadat zij al hunne oververdiensten in liederlijkheid hebben verteerd, op nieuw weder in het gesticht te worden opgenomen, en de menigvuldige vrijwillige aangiften of verzoeken, om in de Ommerschans of andere gestichten te worden verzorgd, leveren de doorslaandste bewijzen op, zegt de subcommissie, dat het lot van de bedelaars-kolonisten niet zoo beklagenswaardig is, als sommigen het willen doen voorkomen; zij vermeent integendeel te kunnen verzekeren, dat velen doordrongen zijn van een dankbaar gevoel over de weldadige instelling, die hen voor de verschrikkelijke rampen van kommer en gebrek behoedt; en hunnen ongelukkigen toestand op de menschlievendste wijze lenigt en verzacht. De commissie uit in haar verslag den wensch, dat de goede verstandhouding, welke haar overtuigend bleek te bestaan tusschen de leeraren der protestantsche en die der roomsch-katholieke gemeenten, op eenen duurzamen voet moge blijven bevestigd, en dat de leeraren der beide gezindheden, op den ijver en de onvermoeide zorgen, die zij voor het zedelijk geluk en welzijn der kolonisten aanwenden, voortdurend mogen worden verblijd door eenen rijken oogst van heilzame vruchten. Gedurende de zeven eerste maanden van 1837, zijn in de onderscheidene kerken der protestanten 167, en in die der roomsch-katholieken 89 personen tot ledematen aangenomen. Het getal scholieren heeft bedragen 3555, te weten 837 jongens en 764 meisjes, die het dagschool, en 1066 jongens en 888 meisjes, de laatsten allen ouder dan 13 jaren, die de avondscholen bijwonen. Een gebrek in de schoolinrigting wordt door de commissie opgegeven, dat namelijk sommige school-lokalen tevens moeten dienen tot het houden van godsdienst-oefeningen van beide gezindheden, tegen welk gebrek gecommitteerden het wenschelijk achten dat de noodige voorzieningen werden gemaakt. In 1837 waren er 2141 bunders in volle kultuur, hetgeen eene vermeerdering van 156 bunders, 5 roeden en 86 ellen bedroeg, boven het getal van het vorige jaar; met rogge waren bezaaid 600 bunders, 13 roeden en 98 ellen, en alzoo 59 bunders, 13 roeden en 98 ellen meer dan in 1836; 368 bunders, 83 roeden en 24 ellen waren met aardappelen bepoot, en alzoo 45 bunders, 83 roeden en 24 ellen meer dan in 1836; 155 bunders, 76 roeden en 76 ellen waren met boekweit bezaaid, daarstellende een verschil van 29 bunders, 29 roeden en 24 ellen minder dan in 1836; 24 bunders, 99 roeden in de Ommerschans, en 6 bunders te Wateren met haver bezaaid, alzoo 12 bunders, 49 roeden meer dan in 1836; met zomer-garst waren bezaaid 98 bunders, 20 roeden en 50 ellen (waaronder 70 bunders met klaver en gras in de gewone koloniën), zijnde 40 bunders, 70 roeden en 50 ellen meer dan in 1836; met vlas, 10 bunders, 20 roeden en 50 ellen, zijnde 1 bunder, 78 roeden en 50 ellen minder dan in 1836; de gezamenlijke tuingronden bedroegen dit jaar 43 bunders, 96 roeden en 38 ellen, alzoo 18 bunders, 17 roeden en 62 ellen minder dan in 1836; met koolzaad waren bezaaid 8 bunders, 99 roeden en 50 ellen, en met meekrap 15 roeden. De klavergronden hebben beloopen 777 bunders, 44 roeden en 56 ellen, waaronder begrepen zijn de bunders lands, waarvan het hooi is ingewonnen geworden, welks opbrengst dit jaar bij uitstek voordeelig geweest is, alzoo van 324 bunders 653,418 ned. pond

eerste snede, of 2016 ned. pond per bunder, gewonnen zijn, buiten en behalve 18642 ned. pond rogge als hooi gemaaid, en 24518 ned. pond uit zeker oud groenland bij het derde gesticht van Veenhuizen. In 1836 hadden de 283 bunders, 50 roeden, slechts 514,320, of 1817 ned. pond per bunder, opgeleverd. Betrekkelijk den landbouw wordt door de subcommissie nog aangemerkt: 1°. dat de directie, alle pogingen aanwendende, om kosten van mestspeciën te besparen, voornemens is de bremcultuur op eene andere wijze, dan tot dus verre gebruikelijk, te beproeven; zullende, volgens het nieuwe reglement van landbouw, de brem te gelijk met de rogge worden gezaaid, waardoor de grond, om er met vrucht op te kunnen telen, slechts één jaar zal behoeven braak te liggen; 2°. dat de opbrengst der producten ieder jaar blijkbaar toeneemt, als hebbende dezelve progressief tot in 1836, de niet onaanzienlijke som van *f* 74,000 meerder dan in 1831 opgebragt, niettegenstaande de kosten der aangevoerde mestspecie *f* 14,000 jaar door jaar hebben beloopen, en de berekening van den prijs der producten op denzelfden maatstaf is gesteld geworden. Nopens de boomteelt vindt men onder anderen aangeteekend, dat er in de Ommerschans 40,000 zoo elzen- als berken-boomen waren ingepoot, die bijzonder wel wortel hadden gevat. De gestoken en gebaggerde turf in de drie gewone koloniën heeft bedragen 327 dagwerken, ieder van 40 stok, houdende het dagwerk ongeveer 12000 turven in, zoodat de gewonnen stukken turf op een aantal van 13,080 berekend kunnen worden; de gebaggerde turf, welken de derde gewone kolonie oplevert, is echter van weinig belang. Deze turf is alleen voor eigen gebruik bestemd; in geval van verkoop, zoude per dagwerk door elkander *f* 24 à *f* 25 te bedingen zijn. In het derde gesticht was het getal gestoken turf aanzienlijker, als hebbende uitgemaakt 1000 dagwerken, waarvan de helft voor eigen gebruik en de wederhelft ter verkoop bestemd zijn, zoodat de maatschappij het vooruitzigt heeft, door dit product, op eene opbrengst van ongeveer *f* 12000 te kunnen rekenen. Het getal dergenen, die in het afgeloopene jaar in de gezamenlijke fabrijken werkzaam waren, bedroeg 895, welk getal des winters, wanneer de veldarbeid gestaakt wordt, oneindig grooter is. Het grootste gedeelte der arbeiders kan wekelijks op *f* 1,40 à *f* 1,50 oververdiensten rekenen. In de katoenweverij met den vliegenden spoel waren 50 weefgetouwen voorhanden, doch niet allen in gebruik. Bevorens was deze fabrijk werkzaam ten koste van de heeren *de Heider en Comp.* te Leiden; voor het vervolg echter was men voornemens dezelve voor eigen rekening der maatschappij te drijven, en alsdan het aantal weefgetouwen tot 400 te vermeerderen. De subcommissie besluit haar verslag aldus;

»Het is hiermede, dat wij vermeenen eenigermate beantwoord te hebben aan de ons opgedragene commissie, eene commissie, die voor ons gevoel de aangenaamste gewaarwording te weeg bragt, daar wij ons bij iedere schrede, bij iedere opname, in de gelegenheid zagen gesteld, om den bloei der koloniën van weldadigheid, die eigendommelijke Nederlandsche instelling, vreemden ten voorbeeld — op te merken, te bevorderen, en daarvan aan onze lastgevers een gunstig verslag te kunnen uitbrengen.

»Wij besluiten dan ook dit ons verslag met den vurigen wensch, dat, bijaldien in sommige steden nog geene commissiën mogten bestaan, menschenvrienden zich te dien einde mogen vereenigen; dat in die plaatsen, alwaar dezelve wel aanwezig, doch tot dus verre minder ijverig en belangstellend werkzaam zijn, dezelve zullen worden aangespoord, om, ter bevordering van het algemeen belang en tot welzijn der maatschappij krachtdadig mede te werken, terwijl wij ons overtuigd houden, dat de commissiën, welke steeds onze inrigtingen als weldadig beschouwden en daartoe het hunne bijbragten, in dezen hunnen ijver door den gunstigen staat der kolonien zullen worden aangemoedigd.

»Door deze algemeene medewerking toch, zal het der permanente commissie, wier belanglooze zorgen en rusteloozen ijver, (inzonderheid ook der leden, belast met het huishoudelijk bestuur, en aan wie wij onzen warmen dank betuigen), ons zoo duidelijk geleken, mogelijk zijn, om den kring harer bemoeijingen meer en meer tot volkomenheid te brengen, en alzoo meer en meer te beantwoorden aan het edel en menschlievend doel, door de oprigters der maatschappij beoogd; de verbetering en de veredeling namelijk, van den toestand der minvermogende en werkbehoevende ingezetenen in ons gelukkig Vaderland."

Uit een algemeen overzigt van de ontvangsten en uitgaven der Maatschappij, over het dienstjaar 1836, blijkt, onder anderen, dat de ontvangsten hebben bedragen *f* 2,315,820.24½, (waaronder *f* 500,000 aan verstrekkingen van het gouvernement), en de uitgaven, daarentegen, *f* 2,268,553.46, zoo dat het overschot beliep *f* 47,266.78½, welke som is vermeerderd met het op 1 Januarij 1836 bij den kassier der Maatschappij voorhanden saldo, ten bedrage van *f* 13,112.97, alsmede met het bedrag van een, tot op de afsluiting van het dienstjaar, nu ter betaling aangeboden mandaat, à *f* 500; te zamen *f* 60,879.75½, hetwelk moet worden afgetrokken van het totaal op het, op ultimo December 1836 bij den kassier voorhanden bedrag, à *f* 64,295.30½, de som van *f* 3,415,55 geeft, uitmakende het verschil tusschen de bovengedachte uitgaven, à *f* 2268,553.46 en het montant der gecreëerde mandaten à *f* 2,265,137.91. Uit de ontwikkeling der onderscheidene onderdeelen van deze verantwoording blijkt, dat het getal leden der Maatschappij heeft bedragen in 1834, 10041, in 1835, 9761, en in 1836, 9610, zoodat het getal leden wederom met 150 is verminderd; dat onder dit voorlaatste getal nog begrepen zijn de militaire leden, sterk 1498, de leden der permanente commissie 36, en eindelijk nog de leden te Batavia 658, Curaçao 41, Eustatius 9, Suriname 168, makende te zamen 2410, zoodat de overige leden binnen Nederland slechts ten getale zijn van 7200. Wanneer men dit in aanmerking neemt, zegt de commissie, uit wier verslag wij deze bijzonderheden putten, wie zal het dan wraken, dat wij ons genoopt vinden om, even als bij vorige gelegenheden reeds zoo dikwerf is geschied, en hoeveel zulks ons ook grieven moge, al wederom te berde te komen met eene misprijzing van het gedrag van sommige subcommissiën, of althans van sommige leden derzelve, die eenmaal op zich genomen hebben tot bereiking van het doel der maatschappij mede te werken, immers het vermoeden doen ontstaan, dat zij geenszins aan hunne roeping beantwoorden. In den aard dier roeping toch ligt zoo natuurlijk eene pligtmatige, verstandige, doch ook met warme overtuiging aan te wenden aanmoediging tot werkdadige deelneming aan eene instelling, die met de loffelijke deugd van wijze weldadigheid, waarop de Nederlandsche naam roem mag dragen, in zulk een naauw verband staat. Want met vertrouwen durven wij het zeggen, noch een verlichte geest van weldadigheid in het algemeen, noch ook, in het bijzonder, belangstelling in den bloei der koloniën van de maatschappij kan beschouwd worden, bij onze landgenooten zeer verflaauwd te wezen. Dit getuigen de van elders door den druk openbaar gemaakte berigten (men zie onder anderen de jaarlijksche verslagen nopens den staat van het armenwezen), zoo als niet onze dagelijksche ondervinding; dit getuigen de vruchtbare uitkomsten, waarmede de pogingen van al de subcommissiën bekroond worden, welke zich aan de goede zaak laten gelegen liggen. Het enkele aanbieden toch van gelegenheid tot verkrijging van het lidmaatschap, is op eenige plaatsen reeds voldoende bevonden tot aanwinst van leden, en dit nog laatstelijk.

De toenemende belangstelling van heeren studenten der Leidsche hoogeschool bewijst de gegrondheid onzer overtuiging ten deze, en, ons met de commissie der maatschappij verheugende in het blijde vooruitzigt, hetwelk de belangstelling voor dezelve opent, twijfelen wij geenszins, of ook op andere hooge- en doorluchte scholen zal opregte vaderlandsliefde zich thans, nu de wapenen rusten, willen kenmerken, door de uitoefening van andere, niet minder voorouderlijke, burgerdeugden, dan die, waardoor zich de Nederlandsche jongelingschap in de laatste jaren zoo bijzonder heeft onderscheiden.

Trouwens, wie, die met een onbevooroordeeld oog den tegenwoordigen toestand der maatschappij en van hare koloniën gadeslaat, zal niet gaarne erkennen, dat het doel der instelling niet verre meer is van bereikt te zijn, niettegenstaande de menigvuldige bezwaren, waarmede dezelve in haren groei heeft te worstelen gehad? Reeds sedert lang heeft zij immers buiten 's lands de aandacht getrokken van ieder, die zich onledig houdt met staathuishoudkundige bespiegelingen, en zelfs tot voorbeeld gestrekt aan gelijksoortige instellingen? En nu, nu dat alles eene volledige bekrooning van het moeijelijke vraagstuk voorspelt, zoude juist nu bij ons te lande het vertrouwen in de onderneming op eenmaal wegvallen? Neen, de uitbreiding, aan het doel der instelling gegeven, door het koninklijk besluit van 17 Januarij 1836, N°. 84, het met verhoogde krachten, en naar een, thans door de ondervinding als deugdelijk erkend stelsel van bebouwing, op ruimer schaal voortzetten der ontginningen, gepaard aan het meer onafgebroken toezigt van den stichter; — dit alles moet als van zelve zamenwerken, om een vernieuwd leven aan de geheele maatschappij van weldadigheid bij te zetten. De maatregelen, door Z. M. onzen geëerbiedigden Koning, bij opgemeld besluit, in het belang dier maatschappij genomen, schijnen toch zegenrijke gevolgen voor den bloei derzelve te mogen doen vooruitzien.

Eindelijk wordt, ten aanzien van de opbrengst der koloniale etablissementen, door de sub-commissie gezegd, dat de toenemende opbrengst derzelve, in verband beschouwd met het op dezelfde hoogte blijven van de sterkte der bevolking, alle aandacht verdient, als een bewijs te meer van de voortgaande ontwikkeling der instelling, waarbij nog in het oog dient te worden gehouden de omstandigheid, dat er ieder jaar minder voorwerpen van buiten de koloniën behoeven te worden aangeschaft, zoodat het meerendeel der behoeften van derzelver bevolking uit haren eigenen boezem kan bevredigd worden. De bedoelde opbrengst is toch uitgetrokken tot een bedrag van *f* 1,416,388,11, en maakt alzoo verre de helft uit van de geheele som van al de ontvangsten.

's Gravenhage, 6 *Januarij*. Naar men vermeent, houdt Z. Exc. de minister van financiën, zich onledig met het overwegen der verbeteringen, die, in verband met de ophanden zijnde nieuwe aanbesteding, in den loop der posten zouden kunnen worden ingevoerd, zoodat zich alzoo eene doelmatige voorziening in onderscheidene bezwaren met grond laten verwachten.

Arnhem, 7 *Januarij*. Gisteren avond is met de stoomboot van Keulen alhier aangekomen de Gottingsche hoogleeraar *Ewald*. Na in het logement den *Vergulden arend* te hebben vernacht, is Zijn Ed. van hier, wederom per stoomboot, naar Rotterdam vertrokken, om van daar zijne reis naar Londen te vervolgen.

— Laatstleden Vrijdag avond hadden de leden van het muzijkcollegie *St. Cecilia* alhier het genoegen, op het gewone Vrijdags-concert den zang te hooren van den heer en mejuffer *van Hove*, beiden leerlingen van den verdienstelijken *Lubeck*, directeur aan de koninklijke muzijkschool te 's Hage. — Hoe hoog ook de verwachting gespannen was, hebben zij die door hunne talenten verre overtroffen: beiden gaven uitmuntende blijken, dat, hoewel nog jong, zij het in de zangkunst reeds tot eene aanmerkelijke hoogte gebragt hebben. Het buitengewoon talrijk opgekomen gezelschap en de luide toejuichingen, die hen van alle kanten toestroomden, bewezen, dat Arnhem's ingezetenen, ofschoon nu en dan wel de kunde van vreemde meesters waarderende, vooral de ware verdiensten van vaderlanders op den regten prijs weten te schatten.

AMSTERDAM, den 7. Januarij.

De aandacht onzer speculanten bleef op Braziliaansche effekten gevestigd, en ofschoon er geene latere tijdingen uit Londen bekend waren, wilde men over Antwerpen weten, dat deze effekten op nieuw te Londen ruim 2 pCt. achteruitgegaan waren; en ook hier was daardoor de stemming zeer gedrukt.

In Spaansche fondsen was vrij wat affaire; de geruchten van gisteren hernieuwden zich ook heden.

Inlandsche en de overige schuldbrieven vrij vast, doch bij kalmer affaire.

Prijzen ten 4½ uur.

Holland. 2½ pCt. 53 à 1/16; 5 pCt. 101⅜ à ½; Kansbiljetten 22 11/16; oud Syndikaat 93 11/16 à ¾; nieuw 76⅝ à ¾; oude aandeelen Handelmaatschappij 171¼ à ⅜; 5 pCt. Oost-Indië 99 11/16 à ¾.

Spanje. Ardoins 19 11/16 à ⅞; Passive 4¾.

Rusland. Oude en nieuwe Russen 105 à ¼; Russen van 1831 en 1833 96¼ à ⅜; Roebels 66¾ à 1/16.

Oostenrijk. 5 pCt. Metalliek 100⅞; Weener bank bij *Goll* 103.

Brazilië 69, 68¾, ½, ¼, 68 gebleven op het eind der beurs.

Effekten-Societeit van 7 Januarij.

De prijzen, welke men zegt gisteren van Londen ontvangen te hebben, bevestigen zich geenszins, namelijk wat Brazilianen betreft; zelfs waren deze effekten j. l. Donderdag bijkans 1½ pCt. hooger op voornoemde plaats.

Hier was heden geen nieuws, en ook de handel niets beduidend; naar Spaansche effekten was eenige vraag.

Prijzen ten 4½ uur.

Holland. 2½ pCt. 52 15/16 à 53; 5 pCt. 101¼.

Spanje. Ardoins 19⅞ à 20; Passive 4¾.

Brazilië van 71 tot 70¼ toe verhandeld, en 70¾ gebleven.

Waterhoogte voor Keulen.

5 Januarij, 10 voet, 10½ duim.
6 Januarij, 10 voet 9 duim.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 7 Jan. 2 El 7 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim gevallen 13 D.
Den 8 Jan. 2 El 5 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim gevallen 15 D.

Advertentiën.

Ondertrouwd;

J. JACOBOWICZ
van 's Hage,
en
JOHANNA VAN KREVEL,
Aanbehuwde Dochter van E. S. DE JONGE.

ROTTERDAM,
den 5den Januarij
1838.

---

† † † Op den 15den en 22sten Januarij 1838, des avonds om 6 ure, in het *Zwijnshoofd* te *Arnhem*, zal publiek worden geveild en verkocht:

Een hecht en sterk HUIS en ERVE, staande en gelegen te *Arnhem*, in de *Walstraat*, Sectie G. N°. 2079, bevattende 6 KAMERS, KEUKEN, KELDER, ZOLDER en verdere gemakken, bewoond door *BULTING*; zijnde nader onderrigt omtrent de veilconditien en bezigtiging te bekomen, ten kantore van den Notaris *GODEFROIJ*.

---

† § Op Dingsdag den 16den dezer maand, zal, bij inzet, geveild en den 23sten daaraanvolgende, ten overstaan van de Notarissen D. *BEEK* en Mr. *H. B. VAN DAALEN*, finaal verkocht worden, telkens des voormiddags ten 11 ure, aan het *Lekskes-veerhuis*, onder *Wageningen*:

Eene, in het dorp *Randwijk*, tegen over de kerk der Hervormde Gemeente staande en gelegene HOFSTEDE; bestaande in een DUBBEL HUIS, annexe SCHUUR of ACHTERHUIS, zeer geschikt voor eene HERBERG, eenen WINKEL of een ander Bedrijf, met daar achter, ter zijde en nabij gelegenen TUIN, BOOMGAARD en allerbest TABAKSLAND; alles te zamen groot 59 roeden en 50 ellen; in pacht bij de Wed. *S. SIPMAN*, tot den 22sten Februarij en den 1sten Mei aanstaande.

Om informatie kan men zich vervoegen ten kantore van den eerstgenoemden Notaris *D. BEEK*, te *Wageningen*.

Houtverkooping.

De Notaris Mr. *J. NIJHOFF*, te *Arnhem*, zal den 18den dezer, des namiddags ten 2 ure, in de *Koude Herberg*, onder *Oosterbeek*, publiek verkoopen:

30 [illegible] DENNEN, elk van 130 à 160 stuks, voorts RENKEN, SPARREN, enz. in het *Zweerseind* aldaar; eenige [illegible] eiken AKKERMAALS en BRANDHOUT [illegible] op *Dreijen*, de *Westerbouwing* en in het *Wolfsgat*; [illegible] bij biljetten.

---

§ † §. Op aanstaanden Donderdag den 10den Januarij 1838, des voormiddags ten elf ure, zal men, bij de Nieuwe Kazerne te *Arnhem*, publiek en voor kontant geld verkoopen ruim 100 Perceelen BRANDHOUT, en eene groote partij SCHILLEN, HEKKEN, POSTEN, enz. een uur voor de verkooping te zien.

Aanbesteding.

De Ondergeteekende zal, op Vrijdag den 19den Januarij aanstaande, des middags ten 12 ure, ten huize van den Kastelein *J. S. KAMPS*, *in het Gouvernement van Gelderland*, op de Groote Markt te *Arnhem*, uit de hand aanbesteden:

Het BOUWEN VAN EEN BUITENVERBLIJF, te *Oosterbeek*, waarvan de Teekeningen, het Bestek en de Voorwaarden der aanbesteding, van af Maandag, den 8sten dezer, bij bovengemelden Kastelein *KAMPS*, ter lezing zullen liggen.

Velp, den 5den Januarij 1838.

E. LENNÉ,
Architekt.

---

† § † Men verlangt, tegen den eersten Februarij aanstaande, eene KEUKENMEID, en, tegen den eersten Mei, eenen KOETSIER. Beide moeten bekwaam voor hunne werkzaamheden, en van goede getuigschriften voorzien zijn. — Men adresseere zich in persoon, of met franco brieven, aan den Tuinman *GERRIT BEUKERS*, op den Huize *Duinoog*, bij *Arnhem*.

---

† † † Al degenen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan, wijlen Mejufvrouw *MARIA CLARA STORM*, Weduwe van den Heer *[illegible] KES BANGMA*, onlangs te *Arnhem* overleden, gelieven daarvan voor 1°. Februarij eerstkomende opgave te doen ten kantore van den Notaris *BLOMMAN*, te *Amsterdam*.

---

† † † De Ondergeteekenden hebben de eer door deze den Handel aan te kondigen, dat voortaan een DEPOT van hunne CHAMPAGNE-WIJNEN gevestigd zal zijn bij de Weduwe *C. T. HOP*, Korte-Hoogstraat, wijk E, n°. 271, te *Rotterdam*.

Reims, 13 December 1837.

FOREST FOURNEAUX, PÈRE & FILS.

Roijal Cirque Olijmpique.

Onder Directie van *J. FOURAUX*, in het fraaije wellgerigte Lokaal, staande op het groote Kerkhof te *Zutphen*.

De Directeur heeft de eer, het geachte Publiek der Stad *Zutphen* en derzelver omstreken, bekend te maken, dat hij alhier is aangekomen met zijn gezelschap KUNSTRIJDERS en GEDRESSEERDE PAARDEN, en is voornemens te geven TWAALF GROOTE BRILLANTE VOORSTELLINGEN, waarvan de eerste zal plaats hebben op Donderdag den 11den, de tweede op Zaturdag den 13den en de derde op Zondag den 14den Januarij aanstaande, telkens des avonds om half zeven [illegible], behalve des Zondags, wanneer men, uit hoofde van de godsdienstoefening, eerst om half 8 ure zal beginnen.

TIJDSCHRIFT VOOR DE JEUGD,

getiteld:

Philarete.

Het eerste nommer van den tweeden Jaargang van het bovenstaande Tijdschriftje, bij het publiek zoo ongemeen gunstig ontvangen, is aan de geabonneerden alom verzonden met het 3de nommer van de *Duizendkunstenaar*.

Wel verre, dat het gedachte Tijdschriftje en aanhangsel met ult°. December 1837 zou hebben opgehouden, zoo als 't gerucht luidt, door kwaadwilligen verspreid, heeft het zich, integendeel, door de medewerking der bekwaamste mannen in het vak der *Zedelijke Opvoeding*, in ons Vaderland nieuwe bronnen geopend, die er het voortdurend bestaan en de algemeene verspreiding meer dan ooit van verzekeren, [illegible] door de verandering van Uitgever, (ten gevolge van een [illegible]) gewezen tegen den Boekhandelaar G. VERVLOET, [illegible] spoedige en naauwkeurige expeditie ook nog veel zal hebben gewonnen.

Bestellingen op dit Tijdschrift gelieve men te doen aan de Uitgevers H. P. [illegible] te *'s Gravenhage*, en verder aan alle H. H. Boekhandelaren door het gansche rijk.

De prijs van dit Tijdschrift, met de *Duizendkunstenaar* daaronder begrepen, is ƒ 1,50 in de drie maanden.

NEDERLANDSCHE
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Voor de Maand Januarij 1838.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem* den 9, 15, 21 en 27, des morgens ten 7 ure.

Van *Arnhem* naar *Keulen* den 10, 16, 22 en 28, des morgens ten 7 ure.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam* den 14, 20 en 26, des morgens ten 9½ ure.

Van *Keulen* naar *Dusseldorp* en *Arnhem* den 13, 19, 25 en 31, des morgens ten 7 ure.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.